

Lekcja 11

Wprowadzenie do koniugacji – perfectum czasownika w koniugacji Piel i Hifil

1. Koniugacje w języku hebrajskim

W lekcji 4 poznaliśmy specyfikę czasowników hebrajskich, których odmiana uwzględnia następujące elementy: koniugację (np. Qal), postać czynności, czyli odmianę (np. perfectum) oraz osobę, rodzaj i liczbę (np. 3 sg m).

W lekcjach 4 i 5 poznaliśmy koniugację prostą Qal, której odmiana w perfectum tworzona jest za pomocą sufiksów (przyrostków dodawanych do rdzenia), zaś w imperfectum za pomocą prefiksów (przedrostków dodawanych do rdzenia). Przed nami kolejne koniugacje, które są tworzone za pomocą członów przedrostkowych bądź też przez modyfikację schematów tematycznych. Nazwy tych koniugacji są wyprowadzane od formy, jaką przyjmuje w tych koniugacjach czasownik **פָּעַל** (czyścić, robić) w 3 sg m.

נִפְעַל	Nifal
פָּעַל	Piel
פָּעַל	Pual
הִפְעִיל	Hifil
הִפְעֵל	Hofal
הִתְפַּעֵל	Hitpael

Odcienie znaczeniowe poszczególnych koniugacji są zestawione w poniższej tabeli.

	prosta	faktywna/intensywna	sprawcza
czynna	Qal קָטַל zabił	Piel קָטַל zamordował, zmasakrował	Hifil הִקְטִיל kazał zabić
bierna	Nifal נִקְטַל został zabity	Pual קָטַל został zamordowany	Hofal הִקְטַל został zabity na rozkaz
zwrotna	Nifal נִקְטַל zabił się	Hitpael הִתְקַטַּל zabił się w okrutny sposób	

Faktywna – zmieniająca charakter czasownika na przechodni; tak jest w przypadku czasowników, które w Qal są nieprzechodnie lub wyrażają stan (np. być wielkim), a w Piel występują jako czynne i przechodnie (czyścić wielkim).

Pewne rdzenie nie występują w Qal (np. דִּבֵּר tylko w Pi: mówił) albo też nie przyjmują znaczenia faktywnego czy sprawczego (np. הִשְׁלִיךְ w Hi: rzucić). Dlatego też ważne jest uczenie się na pamięć znaczenia danego czasownika w poszczególnych koniugacjach.

2. Perfectum koniugacji Piel i Hifil

Najczęstszymi koniugacjami używanymi w języku hebrajskim są koniugacje Piel i Hifil. Poniżej w tabeli zestawienie odmiany perfectum czasownika קָטַל:

קָטַל Qal zabił

קָטַל Piel zamordował

הִקְטִיל Hifil kazał zabić; sprawił, że ktoś zabił

	Qal	Piel	Hifil
3 sg m	קָטַל	קָטַל	הִקְטִיל
3 sg f	קָטַלָּה	קָטַלָּה	הִקְטִילָּהּ
2 sg m	קָטַלְתָּ	קָטַלְתָּ	הִקְטַלְתָּ
2 sg f	קָטַלְתְּ	קָטַלְתְּ	הִקְטַלְתְּ
1 sg	קָטַלְתִּי	קָטַלְתִּי	הִקְטַלְתִּי
3 pl	קָטַלוּ	קָטַלוּ	הִקְטִילוּ
2 pl m	קָטַלְתֶּם	קָטַלְתֶּם	הִקְטַלְתֶּם
2 pl f	קָטַלְתֶּן	קָטַלְתֶּן	הִקְטַלְתֶּן
1 sg	קָטַלְנִי	קָטַלְנִי	הִקְטַלְנִי

Uwaga: zakończenia w odmianie perfectum są identyczne we wszystkich koniugacjach.

2.1 Charakterystyka koniugacji Piel

Cechą charakterystyczną czasowników w Pielu jest podwojenie drugiej spółgłoski rdzenia. W przypadku czasowników niezawierających spółgłosek gardłowych zwykle w perfectum samogłoska występująca pod pierwszą spółgłoską jest *i*, natomiast pod drugą jest *ē*, a niekiedy *a*.

2.2 Charakterystyka koniugacji Hifil

Znakiem rozpoznawczym tej koniugacji w perfectum jest przedrostek *-h* z samogłoską *i*.

3. Słownik

אבד	אָבַד Qal zginąć; אָבַד Pi niszczy, zabić; הִאָבִיד Hi (wy)tępić, (wy)niszczyć	כֶּסֶף	m srebro, złoto
בקש	בָּקַשׁ Pi szukać	מָצָא	Qal znaleźć
גדל	גָּדַל Qal być/stać się wielkim; הִגְדִּיל Pi rosnąć; הִגְדִּיל Hi uczynić wielkim	עָשָׂה	Qal robić, czynić, wykonać
דבר	דָּבַר Pi mówić, rozmawiać	קדש	קָדַשׁ Qal być świętym; קָדַשׁ Pi uświęcić, poświęcić; הִקְדִּישׁ Hi poświęcić
הנה	partykuła: oto	שר	m dowódca, wódz, książę, dostojnik; pl שָׂרִים
זהב	m złoto	שכם	הִשָּׁפִים Hi wstać wcześniej
חטא	Qal grzeszyć	שלך	הִשְׁלִיךְ Hi rzucić
ידע	Qal poznać	שמד	הִשְׁמִיד Hi zniszczyć, zburzyć
ישב	Qal siedzieć, mieszkać	שמים	m niebo, niebiosa
כבד	כָּבַד Qal być/stać się ciężkim; כָּבַד Pi czcić, uczynić twardym (zatwardzić); הִכְבִּיד Hi uczynić ciężkim/ważnym	תחת	spójnik: poniżej, pod
כנעני, כנען	Kanaan, Kanaanici		

Ćwiczenia

1. Bazując na znaczeniu danego czasownika w Qal, przetłumacz poniższe formy czasowników, np. (Nifal) נִשְׁמַר: był strzeżony

(Hifil) הִקְרִיב (e)

(Nifal) נִשְׁפֹּט (a)

(Pual) שִׁלַּח (f)

(Hifil) הִזְכִּיר (b)

(Piel) קִדַּשׁ (g)

(Hofal) הִכְרַת (c)

(Piel) גִּדַּל (h)

(Hitpael) הִתְקַדַּשׁ (d)

2. Rozpisz podane niżej czasowniki w formie perfectum koniugacji Piel.

דבר

3 sg m	3 pl
3 sg f	
2 sg m	2 pl m
2 sg f	2 pl f
1 sg	1 pl

בקש

3 sg m	3 pl
3 sg f	
2 sg m	2 pl m
2 sg f	2 pl f
1 sg	1 pl

3. Rozpisz podane niżej czasowniki w formie perfectum koniugacji Hifil.

שלף

3 sg m	3 pl
3 sg f	
2 sg m	2 pl m
2 sg f	2 pl f
1 sg	1 pl

שמד

3 sg m	3 pl
3 sg f	
2 sg m	2 pl m
2 sg f	2 pl f
1 sg	1 pl

4. Przetłumacz poniższe zdania; określ formy czasowników, które w ich występują.

כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים מִלֶּךְ מִצְרַיִם Wj 1,17 (a)

כִּי יְהוֹה דִּבֶּר בְּנִים גְּדֹלְתֵי Iz 1,1 (b)

וְהַשְׂכִּים אֲבָשְׁלוּם וְעָמַד עַל־יַד דָּרֶךְ הַשָּׁעַר 2 Sm 15,2 (c)

יִשְׂרָאֵל עָשָׂה אֶת־הָרַע מִן־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הַשְׂמִיד יְהוֹה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל 2 Krl 21,9* (d)

בַּיּוֹם הַהוּא גָּדַל יְהוֹה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל Joz 4,14* (e)

וַיְהוֹה הַשְּׁלִיךְ עֲלֵיהֶם אֲבָנִים גְּדֹלוֹת מִן־הַשָּׁמַיִם Joz 10,11 (f)

וְלֹא שָׁמְעֵנוּ אֶל־עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר דִּבְּרוּ בְּשִׁמְךָ אֶל כָּל־עַם הָאָרֶץ Dn 9,6* (g)

בִּקֵּשׁ לוֹ אִישׁ כְּלָבָבוֹ 1 Sm 13:14* (h)

מִי־בִקֵּשׁ זֹאת מִיְדְּכֶם Iz 1,12 (i)

וּבִקְשֵׁתֶם מִשָּׁם אֶת־יְהוֹה אֱלֹהֶיךָ וּמִצֵּאתָ כִּי תִדְרֹשׁ אוֹתוֹ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ Pwt 4,29* (j)

וְאַבְדִּתֶם אֶת־שִׁמְם מִן־הַמָּקוֹם הַהוּא Pwt 12,3 (k)

וַיִּשְׁמְעוּ הַכְּנַעֲנִי וְכָל יִשְׂבֵי הָאָרֶץ וְהִכְרִיתוּ אֶת־שִׁמְנוֹ מִן־הָאָרֶץ Joz 7,9* (l)

כַּאֲשֶׁר כָּבְדוּ מִצְרַיִם וּפָרְעָה אֶת־לִבָּם 1 Sm 6,6 (m)

- c) עַל־יָד w sensie: obok
- d) מִן־הַגּוֹיִם przyimek *min* użyty w sensie porównawczym: czynili większe zło niż narody); מִפְּנֵי przed
- e) בְּעֵינַי w oczach
- g) עִבְדִּיָּהּ: st. cstr. pl od עָבַד + suf. 2 sg m; בְּשִׁמּוֹהּ: przyimek בְּ (tzw. beth strumentalis – narzędziowe „w”) + st. cstr. sg od שָׁם + suf. 2 sg m
- h) כָּל־בָּבוּ: przyimek כָּ (według) + לֵבָב (serce) + suf. 3 sg m
- i) בִּקֵּשׁ w sensie „żądać”; מִיָּדְכֶם dosłownie: „z waszej ręki”, w tłumaczeniu: „od was”
- j) מִשָּׁם: מִן + שָׁם (od tam = odtąd)
- k) שָׁמָּה: שָׁם (imię) + suf. 3 pl m
- l) וְהִכְרִיתוּ: w Qal znaczenie „ciąć”; w Hi „zniszczyć, wyciąć”; יִשְׁבִּי: Qal part pl m w st. cstr. (dosł. mieszkający, czyli mieszkańcy)
- m) כַּאֲשֶׁר: gdy; לָבָם: לֵב (serce) + suf. 3 pl m